

DIREKTIVA 2002/39/EC EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVETA

od 10. juna 2002. godine

kojom se menja Direktiva 97/67/EZ u vezi sa daljim otvaranjem poštanskih usluga tržišnoj konkurenciji na nivou Zajednice

EVROPSKI PARLAMENT I SAVET
EVROPSKE UNIJE,

Poštujući Ugovor koji uspostavlja Evropsku zajednicu, a posebno član 47 (2), 55 i 95,

Poštujući predlog Evropske komisije,

Poštujući mišljenje Evropskog ekonomskog i socijalnog komiteta

Poštujući mišljenje Komiteta za regione,

U skladu sa postupkom propisanim članom 251 ovog Ugovora,

Budući da:

- 1) U Rezoluciji od 7. februara 1994. o razvoju poštanskih usluga u Zajednici, Savet je kao jedan od glavnih ciljeva poštanske politike Zajednice utvrdio unapređenje postepene, kontrolisane liberalizacije poštanskog tržišta, kao i trajnu garanciju obezbeđivanja univerzalne usluge.
- 2) Direktivom Evropskog parlamenta i Saveta 97/67/EZ od 15. decembra 1997. o opštim pravilima za razvoj unutrašnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici i unapređenju kvaliteta usluge uspostavljen je okvir za poštanski sektor na nivou Zajednice, uključujući mere garancije univerzalne usluge i utvrđivanje gornje granice za poštanske usluge koju države članice mogu rezervisati za provajdere univerzalne usluge da bi se obezbedila univerzalna usluga, kao i vremenski raspored za donošenje odluka vezanih za dalje otvaranje tržišta konkurenciji da bi se stvorilo jedinstveno tržište poštanskih usluga.
- 3) Član 16. Ugovora ističe značaj usluga od opšteg ekonomskog interesa u zajedničkim vrednostima Unije, kao i ulogu istih u unapređivanju društvene i teritorijalne kohezije. Članom se nalaže potreba da takve

usluge funkcionišu na osnovu principa i uslova koje omogućavaju ostvarivanje ciljeva.

- 4) U Rezoluciji Evropskog parlamenta od 14. januara 1999. i Rezoluciji od 18. februara 2000. o evropskim poštanskim uslugama ističe se društveni i ekonomski značaj poštanskih usluga i potreba da se održi visok kvalitet univerzalne usluge.
- 5) Mere u ovoj oblasti trebalo bi da budu koncipirane tako da društveni zadaci Zajednice iz člana 2. Ugovora, odnosno visok stepen zaposlenosti i društvene zaštite takođe budu ispunjeni kao ciljevi.
- 6) Ruralna poštanska mreža u planinskim i ostrvskim oblastima ima, između ostaloga, važnu ulogu u integraciji preduzeća u nacionalnu/globalnu ekonomiju i očuvanju kohezije u pogledu društva i zaposlenosti u ruralnim planinskim i ostrvskim oblastima. Pri tome, ruralne poštanske kancelarije u planinskim i ostrvskim oblastima mogu obezbediti važnu mrežu infrastrukture i univerzalni pristup novim telekomunikacionim tehnologijama.
- 7) Na sastanku Evropskog saveta 23. i 24. marta 2000. utvrđene su dve odluke vezane za poštanske usluge, pri čemu je zahtevano delovanje Komisije, Saveta i država članica u skladu sa njihovim ovlašćenjima. Zahtevane aktivnosti su: prvo, do kraja 2000. definisati strategiju za otklanjanje prepreka poštanskim uslugama i drugo, ubrzati liberalizaciju u oblasti poštanskih usluga, pri čemu je glavni cilj ostvarivanje pune funkcionalnosti tržišta takvih usluga.
- 8) U okviru unutrašnjeg tržišta i ekonomije zasnovane na znanju, Evropski savet u Lisabonu je takođe kao važno pitanje razmotrio poštovanje odredbi Ugovora u pogledu usluga od opšteg ekonomskog

interesa i preduzeća kojima je povereno sprovođenje takvih usluga.

- 9) Komisija je sprovedla detaljnu reviziju poštanskog sektora Zajednice, uključujući sprovođenje studija o ekonomskom, društvenom i tehnološkom razvoju u ovom sektoru i obavila intenzivne konsultacije sa zainteresovanim stranama.
- 10) Poštanski sektor Zajednice zahteva moderan regulatorni okvir čiji je cilj jačanje unutrašnjeg tržišta poštanskih usluga. Veća konkurentnost bi trebalo da omogući integraciju poštanskog sektora sa alternativnim metodama komunikacije i unapređenje kvaliteta usluge koja se obezbeđuje sve zahtevnijim korisnicima.
- 11) Osnovni cilj očuvanja trajnog snabdevanja univerzalnom uslugom koja ispunjava standard kvaliteta definisan od strane država članica u skladu sa članom 3. Direktive 97/67/EZ na trajnoj osnovi u Zajednici može biti obezbeđen ukoliko se u ovoj oblasti omogući rezervisanje usluga i, u isto vreme, uslovi visoke efikasnosti kroz pružanje zadovoljavajućeg stepena slobode obezbeđivanja usluga.
- 12) Celokupno povećanje potražnje u poštanskom sektoru predviđeno na srednji rok može pomoći otpisivanje duga tržišnog udela koji mogu imati provajderi univerzalne usluge kao rezultat daljeg otvaranja tržišta i samim tim dalje unaprediti univerzalnu uslugu.
- 13) Među faktorima koji doprinose promenama zaposlenosti u poštanskom sektoru najvažniji su tehnološki razvoj i tržišni pritisak na postizanje efikasnosti; među ostalim faktorima, otvaranje tržišta ima manje značajnu ulogu. Otvaranje tržišta pomaže ekspanziji celokupne veličine poštanskih tržišta i smanjenje broja zaposlenih kod provajdera univerzalne usluge usled takvih mera biće ublaženo na osnovu rezultirajućeg rasta u zaposlenosti kod privatnih operatera i novih učesnika na tržištu.
- 14) Potrebno je na nivou Zajednice obezbediti vremenski raspored za postepeno i kontrolisano otvaranje tržišta pisama ka konkurenciji čime bi se provajderima

univerzalne usluge obezbedilo dovoljno vremena za uvođenje novih mera modernizacije i restrukturiranja potrebnih za obezbeđivanja dugoročne održivosti u novim tržišnim uslovima. U određenom vremenskom periodu države članice moraju prilagoditi svoje regulatorne sisteme otvorenijem okruženju. Stoga je poželjno obezbediti fazni pristup daljem otvaranju tržišta koji bi se sastojao od prelaznih koraka koji predstavljaju značajno ali kontrolisano otvaranje tržišta nakon čega bi usledila revizija i potvrda predloga, pri čemu bi se do 2009. ostvario potpuni razvoj unutrašnjeg tržišta poštanskih usluga i utvrdili relevantni alternativni koraci ka pomenutom u svetlu revidiranih rezultata.

- 15) Poželjno je obezbediti da sledeće faze u otvaranju tržišta za države članice budu po prirodi sveobuhvatne i ostvarljive u praksi uz istovremeno obezbeđivanje kontinuiteta univerzalne usluge.
- 16) Opšte smanjenje limita u pogledu težine usluga koje mogu biti rezervisane za provajdere univerzalne usluge na 100 grama u 2003. i 50 grama u 2006. zajedno sa potpunim otvaranjem postojeće prekogranične pošte ka konkurenciji uz mogućnost izuzetaka u meri potrebnoj da se obezbedi univerzalna usluga predstavlja relativno jednostavnu i kontrolisanu, a ipak značajnu fazu.
- 17) U Zajednici, pošiljke prosečne težine od 50 do 350 grama predstavljaju u proseku oko 16% ukupnih poštanskih prihoda provajdera univerzalne usluge, od čega 9% pripada pošiljkama prosečne težine od 100 i 350 grama, dok odlazna prekogranična pošta ispod težinske granice od 50 grama u proseku predstavlja novih 3% ukupnih poštanskih prihoda provajdera univerzalne usluge.
- 18) Cenovne granice za usluge koje mogu biti rezervisane od tri puta u 2003. i dva i po puta u 2006. opšte tarife za pošiljke u prvoj težinskoj fazi najbrže standardne kategorije prikladne su u kombinaciji sa ograničenjima težine od 100 grama i 50 grama.
- 19) Direktna pošta u većini država članica već predstavlja dinamično i rastuće tržište sa značajnim izgledima za rast dok u ostalim

- državama članicama postoji značajan potencijal za rast. Direktna pošta je već uveliko otvorena konkurenciji u šest država članica. Pomaci u fleksibilnosti usluge i cenama u okviru konkurencije unaprediće položaj direktne pošte nasuprot alternativnim medijima komunikacije što će za uzvrat doprineti uvođenju novih poštanskih pošiljki kao dodatnih inicijativa i ojačati položaj poštanske industrije u celini. Međutim, u meri koja je potrebna da se obezbedi univerzalna usluga, potrebno je obezbediti mogućnost rezervisanja direktne pošte u okviru pomenutih ograničenja težine i cena.
- 20) Odlazna prekogranična pošta predstavlja prosečno 3% ukupnih poštanskih prihoda. Otvaranje ovog dela tržišta u svim državama članicama, uz potrebu obezbeđivanja univerzalne usluge, omogućilo bi različitim poštanskim operaterima da prikupljaju, sortiraju i transportuju odlaznu prekograničnu poštu.
- 21) Otvaranje dolazne prekogranične pošte konkurenciji omogućilo bi izbegavanje ograničenja od 100 grama u 2003. i 50 grama u 2006. putem relokacije udela velikih domaćih pošiljki čime bi efekti istog bili nepredvidljivi. Identifikovanje porekla poštanskih pošiljki moglo bi da predstavlja nove poteškoće u sprovođenju. Ograničenja težine od 100 grama i 50 grama za običnu dolaznu prekograničnu poštu su praktična budući da ne predstavljaju rizik od bilo kakvog izbegavanja na ovaj način ili veštačkim povećanjem težine pojedinačnih poštanskih pošiljki.
- 22) Utvrđivanje rasporeda usmereno ka daljim koracima u pravcu potpunog uspostavljanja unutrašnjeg tržišta poštanskih usluga važno je za dugoročnu održivost univerzalne usluge i kontinuirani razvoj moderne i efikasne pošte.
- 23) Prikladno je nastaviti sa pružanjem mogućnosti za države članice da rezervišu određene poštanske usluge za svoje provajdere univerzalne usluge. Ova rešenja će provajderima univerzalne usluge omogućiti da kompletiraju proces prilagođavanja svojih aktivnosti i ljudskih resursa uslovima veće konkurencije bez narušavanja finansijske ravnoteže i ugrožavanja sigurnosti univerzalne usluge.
- 24) Prikladno je utvrditi nova ograničenja u težini i ceni i usluge na koje se ograničenja mogu primeniti i, po potrebi, obezbediti dalju reviziju i potvrdu odluka, i do 2009. obezbediti potpuno uspostavljanje unutrašnjeg tržišta poštanskih usluga ili utvrditi relevantnu alternativu u tom pogledu u zavisnosti od rezultata revizije.
- 25) Mere koje usvoje države članice, uključujući osnivanje kompenzacionog fonda ili promene u funkcionisanju istog ili implementaciju istog ili plaćanje iz pomenutog fonda, mogu uključivati dodeljivanje pomoći od država članica ili iz sredstava same države u bilo kojem obliku u smislu člana 87 (1) Ugovora, uz obavezu prethodnog obaveštenja Komisije u skladu sa članom 88 (3).
- 26) Koncept davanja licenci konkurentima u oblasti univerzalne usluge može se kombinovati sa zahtevima koji obavezuju takve licence da doprinesu procesu obezbeđivanja univerzalne usluge.
- 27) Direktiva 97/67/EZ propisuje da države članice moraju imenovati jedno ili više nacionalnih regulatornih tela za poštanski sektor koja su pravno odvojena i operativno nezavisna od poštanskih operatera. U pogledu dinamike evropskih poštanskih tržišta, potrebno je potvrditi i proslediti važnu ulogu nacionalnih regulatornih tela, posebno u pogledu zadatka da se obezbedi poštovanje rezervisanih usluga, osim u državama članicama u kojima ne postoje rezervisane usluge. Članom 9. Direktive 97/67/EZ državama članicama se dozvoljava odstupanje od ciljeva te Direktive.
- 28) Nacionalne regulatorne vlasti mogu povezati uvođenje licenci sa zahtevima da potrošačima licenciranih usluga budu obezbeđene transparentne, jednostavne i jeftine procedure rešavanja njihovih žalbi nezavisno od toga da li se one odnose na usluge provajdera univerzalne usluge ili usluge operatera koji imaju autorizaciju, uključujući pojedince koji imaju licence. Takođe je prikladno da ove procedure budu dostupne korisnicima svih poštanskih usluga bez obzira na to da li je reč o univerzalnim

uslugama. Takve procedure bi trebalo da obuhvataju procedure utvrđivanja odgovornosti u slučaju gubitka ili oštećenja poštanskih pošiljki.

- 29) Provajderi univerzalne usluge obično obezbeđuju usluge za poslovne klijente, konsolidatore pošte za različite klijente da bi isti mogli da se priključe kretanju pošte u različitim tačkama i pod različitim uslovima u poređenju sa standardnom poštanskom uslugom. U tom procesu, provajderi univerzalne usluge bi trebalo da deluju u skladu sa principima transparentnosti i nediskriminacije između bilo različite treće strane bilo treće strane i provajdera univerzalne usluge koji obezbeđuju iste usluge. Takođe je potrebno da takve usluge budu dostupne privatnim klijentima koji koriste poštanske usluge u istim uslovima, uzimajući u obzir potrebu za nediskriminacijom u pružanju usluga.
- 30) Da bi Evropski parlament i Savet bili kontinuirano informisani o razvoju unutrašnjeg tržišta poštanskih usluga, Komisija bi trebalo da ovim institucijama redovno podnosi izveštaje o primeni ove Direktive.
- 31) Prikladno je datum primenjivanja Direktive 97/67/EZ odložiti do 31. decembra 2008. Ovaj datum ne bi trebalo da važi za procedure autorizacije u državama članicama u skladu sa Direktivom 97/67/EZ.
- 32) Stoga je potrebno dopuniti i izmeniti Direktivu 97/67/EZ.
- 33) Ova Direktiva ne utiče na primenu pravila Ugovora o konkurenciji i slobodi obezbeđivanja usluga kako je opisano u Obaveštenju Komisije o primeni pravila konkurencije na poštanski sektor i proceni određenih mera države vezanih za poštanske usluge.

DONELI SU OVU DIREKTIVU:

Član 1

Direktiva 97/67/EZ se dopunjava na sledeći način:

1. Član 7 se menja na sledeći način:

Član 7

1. U meri u kojoj je potrebno da se obezbedi kontinuitet univerzalne usluge, države članice mogu i dalje rezervisati usluge za provajdere univerzalne usluge. Te usluge će biti ograničene na kliring, sortiranje, transport i isporuku pošiljki unutar nacionalne pošte bilo putem brze isporuke ili u okviru sledećih ograničenja težine i cena. Ograničenje težine će iznositi 100 grama od 1. januara 2003. i 50 grama od 1. januara 2006. Ova ograničenja težine se neće primenjivati od 1. januara 2003. ukoliko je cena jednaka ili više od tri puta veća od javne tarife za pošiljku u prvom težinskom stepenu najbrže kategorije i od 1. januara 2006. ukoliko je cena jednaka i više od dva i po puta veća od ove tarife.

Ukoliko je reč o slobodnoj poštanskoj usluzi za slepe osobe i osobe sa oštećenim vidom, moguća su odstupanja u pogledu ograničenja težine i cene.

U meri koja je potrebna da se obezbedi univerzalna usluga, direktna pošta može biti i dalje rezervisana u okviru istih ograničenja težine i cene.

2. Razmena dokumenata ne može biti rezervisana.

3. Komisija će završiti studiju kojom će se za svaku državu članicu proceniti uticaj punog uspostavljanja unutrašnjeg poštanskog tržišta na univerzalnu uslugu u 2009. godini. Na osnovu zaključaka studije, Komisija će do 31. decembra 2006. podneti izveštaj Evropskom parlamentu i Savetu zajedno sa predlogom kojim se kao datum potpunog uspostavljanja unutrašnjeg poštanskog tržišta potvrđuje 2009. godina ili utvrđuje neki drugi korak u pogledu zaključaka studije²;

2. sledeće alineje će biti dodate članu 12:

²— kada provajderi univerzalne usluge primenjuju posebne tarife, na primer za usluge preduzećima ili konsolidatorima pošte različitih klijenata, primenjivaće se principi transparentnosti i nediskriminacije u pogledu tarifa i prapratnih uslova. Tarife će uzimati u obzir izbegnute troškove u poređenju sa standardnim uslugama koje pokrivaju ceo spektar mogućnosti u pogledu kliringa,

transporta, sortiranja i isporuke individualnih poštanskih pošiljki i zajedno sa propratnim uslovima, važiće za drugačiju treću stranu i treću stranu i provajdere univerzalne usluge koji obezbeđuju jednake usluge. Takve tarife će takođe biti dostupne privatnim klijentima koji šalju poštanske pošiljke pod sličnim uslovima,

--unakrsno subvencionisanje univerzalnih usluga van rezervisanog sektora iz prihoda od usluga u rezervisanom sektoru biće zabranjeno osim u meri za koju se dokaže da je to neophodno da bi se ispunile određene obaveze vezane za univerzalnu uslugu uvedene u konkurentskoj oblasti; ne uzimajući u obzir države članice u kojima ne postoje rezervisane usluge, u tu svrhu će nacionalne regulatorne vlasti usvojiti pravila i obavestiti Komisiju o takvim merama.’;

3. prvi i treći stav člana 19 biće zamenjeni sledećim:

’Države članice će obezbediti transparentne, jednostavne i jeftine procedure za rešavanje žalbi klijenata, posebno u slučajevima koji uključuju gubitak, krađu, oštećenje ili nepoštovanje sa standardima kvaliteta usluge (uključujući postupke za utvrđivanje odgovornosti u slučajevima kada postoji više od jednog operatera).

Države članice će obezbediti primenu ovog principa na korisnike usluga koji su:

-- van opsega univerzalne usluge kako je definisano članom 3 i,

-- u okviru univerzalne usluge iz člana 3 ali koje ne opslužuju provajderi univerzalne usluge.

Države članice će usvojiti mere da bi obezbedile da postupci iz prvog stava omogućavaju rešavanje sporova na objektivan i pravovremen način uz uvođenje sistema nadoknade i/ili kompenzacije.’;

4. treći stav člana 22 biće zamenjen sledećim:

’Nacionalne regulatorne vlasti će imati poseban zadatak da obezbede poštovanje obaveza koje proizilaze iz ove Direktive i, po potrebi, uvešće kontrolu i posebne postupke da bi se obezbedilo poštovanje rezervisanih usluga. Vlasti takođe mogu biti nadležne za obezbeđivanje

usaglašenosti sa pravilima konkurencije u poštanskom sektoru.’

5. Član 23 će biti zamenjen na sledeći način:

’Član 23

Bez uticaja na član 7, svake dve godine i prvi put najkasnije 31. decembra 2004. Komisija će podnositi izveštaj Evropskom parlamentu i Savetu o primeni ove Direktive, uključujući odgovarajuće informacije o razvoju u poštanskom sektoru, posebno u ekonomskom, društvenom i tehnološkom aspektu, kao i o kvalitetu usluge. Uz izveštaj će se dostavljati predlozi Evropskog parlamenta i Saveta, ukoliko je to potrebno.’;

6. Član 27 će biti izmenjen na sledeći način:

’Član 27

Odredbe ove Direktive, osim člana 26, primenjivaće se do 31. decembra 2008. osim ako se suprotno ne odluči u skladu sa članom 7(3). Ovaj datum se neće primenjivati na postupak autorizacije iz člana 9.’

Član 2

1. Države članice će doneti zakone, propise i administrativne odredbe koji su potrebni za poštovanje ove Direktive najkasnije 31. decembra 2002. O tome će obavestavati Komisiju.

Mere koje usvajaju države članice sadržeće upućivanje na ovu Direktivu ili će biti praćene takvim upućivanjima prilikom zvanične publikacije istih. Države članice će utvrditi način izrade pomenutih referenci.

2. Države članice će dostaviti Komisiji tekstove glavnih odredbi nacionalnog zakona koji usvajaju u oblasti koju pokriva ova Direktiva.

Član 3

Ova Direktiva stupa na snagu na dan njenog objavljivanja u *Službenom glasniku Evropske zajednice*.

Član 4

Ova Direktiva je upućena državama članicama.

Sastavljeno u Luksemburgu, 10. juna 2002.
godine.

Za Evropski parlament

Za Savet

Predsednik

Predsednik

P.COX

J.PIQUE I CAMPS